

Illustrationer på omslaget:
Brahetrolleborg slot og park, set henholdsvis fra
sydvest og sydøst, jvf. artiklen si. 39ff.

Manuskripter, der ønskes optaget i årbogen,
bedes sendt til:

*lektor Hans Henrik Jacobsen,
Hyrdinden 5, 5270 Odense N.,*

til hvem også henvendelser i
redaktionelle anliggender bedes adresseret.

Skriftudvalget består af:

fuldmægtig E. Clausen, amanuensis Finn Stendal Pedersen,
landsarkivar, dr. A. Riising
og lektor Hans Henrik Jacobsen (redaktør).

Fynske Årbøger 1982

UDGIVET AF

HISTORISK SAMFUND FOR FYNS STIFT

ODENSE 1982

Indhold

<i>Finn Stendal Pedersen</i> : Fynske landsbyer ca. 1500–1800	7
<i>Ove Jørgensen</i> : Odense Byfred 1477	27
<i>Mikael Venge</i> : På sporet af Holme kloster	39
<i>Ole Nederland</i> : Rudkøbing-borgere og deres selvangivelser 1704–05	65
<i>Tove Kjørboe</i> : Mindeblade fra Ærø	80
<i>Svend Frederiksen</i> : Brandstedmænd	87
<i>Åge Fasmer Blomberg</i> : Hannibal Schested og hans nærmeste familie (3. bidrag)	95
<i>Erland Porsmose m.fl.</i> : En stol, der skiftede plads på Kerteminde Museum	117
Svend Frederiksen 1895–1982	121
Ny lokalhistorisk litteratur	123
Navneregister	132
Foreningsmeddelelser 1981–82	136
Forfattere til årbogens artikler	140

Ny lokalhistorisk litteratur

Ove Jørgensen: OTONIVM, Odense 1593. Odense Universitetsforlag 1981, 118 si. + 4 kortbilag. Pris: 80 kr. + moms.

De fleste kender det ældste kort over Odense, kobberstikket fra 1593 fra Georg Braun og Frans Hogenbergs værk *Civitates orbis terrarum* – kortet, der viser Odense fra St. Hans kirke og kloster mod nord til Nonnebakken i syd, fra Vor Frue kirke og Pjentemølle i øst til Søndergade og Heden i vest. De enkelte gader og lokaliteter er studeret og genkendt af mange, men kortet har næppe været genstand for en så grundig undersøgelse som den, Ove Jørgensen – indtil 1978 ansat ved Odense kommunes tekniske forvaltning – har foretaget og nu publiceret resultaterne af.

På kortets bagside findes en beskrivelse af byen på latin; den foreligger nu i oversættelse ved Mikael Venge, og Ove Jørgensen gennemgår såvel kortet som beskrivelsen i enkeltheder, og de, der beskæftiger sig med Odense bys ældre historie, har her fået et solidt supplement til det kort, der ofte danner udgangspunkt for historiske udredninger om det ældste Odense. Ove Jørgensen er vel nok den, der via gamle kort har gravet sig længst ind i byens ældre historie, og det har Fynske Årbøgers og Fynske Minders læsere fået flere beviser på de senere år. Værket er forsynet med 4 store kortbilag, ved hjælp af hvilke man nøjagtigt kan indtegne Odense anno 1593 på et nutidigt kort.

HHJ

Anne Riising: Guds frygt og oplysning. Odense 1770–1789. Udgivet af Odense kommune 1981, i kommission hos Odense Universitetsforlag, 341 si. Pris: 200 kr. (abonnementspris: 134 kr.).

Odense by nærmer sig 1000-års-jubilæet, og arbejdet med den planlagte 10-binds udgave af byens historie skrider regelmæssigt frem. Der udgives et bind pr. år, og det, der lå klar til udgivelse i 1981, var Anne Riising's bind om perioden 1700–1789. Før man går i gang med læsningen, må man være klar over, at der vil komme yderligere et bind om denne periode ved professor Hans Chr. Johansen.

Anne Riising har givet sit bind titlen »Guds frygt og oplysning«, og fremstillingen er centreret om kirke og skole, hvilket ikke kun gælder Odense købstad, men også oplandet, for så vidt som det hører til Odense kommune i dag. Fremstillingen er som ventet grundig: Byens gamle kirker og en snes landsbykirker, latinskolen, gymnasiet, byens almueskoler, omegnens rytterskoler m.fl. beskrives i særlige afsnit, og det samme gælder de embeds-

mænd, der har været knyttet til disse institutioner: biskopper, præster, klokkere, organister, gravere og degne. Men det er selvfølgelig ikke kun personalhistorie, der bringes: Embeds-funktioner, gudstjeneste og kirkelige handlinger, undervisning og administration udgør væsentlige dele af beskrivelsen, og der slutes af med gennemgang af presse og bogtryk og omtale af diverse festligheder og forlystelser.

Anne Riisings bind bygger som ventet på grundige arkivstudier. Det slutter sig smukt til de to bind, der tidligere er udsendt; selv om indholdet selvfølgelig vil være vidt forskelligt fra bind til bind, er der fælles træk ved fremstilling og udførelse, og det lader ane, at 10-binds-værket til sin tid vil komme til at udgøre en enhed, selv om det har 10 forfattere med hver sin metode og fremstilling.

HHJ

Kylle Topp: Dengang i Odense. Min barndomsby i ord og billeder. Udgivet af Odense Reproduktion 1981, i kommission hos Odense Universitetsforlag, 126 si. Pris: 145 kr.

Kylle Topp kom til verden i Odense i 1904, og hun boede her sammen med sin familie indtil 1920. Fødebyen har altid stået hendes hjerte nær, og vel først og fremmest af den grund er det en særdeles fornøjelig erindringsbog, hun har skrevet. Navnet er mange bekendt; adskillige gange har hun de senere år øst af erindringsstoffet i artikler i Fyens Stiftstidende, og hele landet stiftede bekendtskab med hende juleaften i fjor, hvor hun i TV fra Hindsgavl fortalte minder fra barndommens Odense.

Kylle Topp er en god fortæller, og hun må absolut være i besiddelse af en god hukommelse. Hun husker i enkeltheder, hvad der blev spist og hvornår – det var før kalorierne blev opfundet – og hun kan indgående beskrive de beklædningsgenstande, der blev anvendt dengang. Det var dengang, da pigerne gik med særk og kjolen var syet i figur. I dag ved de unge vel ikke engang, hvad en uldklokke er, spørger Kylle Topp lunefuldt. Det var hattenålenes tid – eller som hun udtrykker det et sted – dengang damerne gik i dametøj!

Familien boede på Horsetorvet, i Vindegade og sidst på Hannerupgårdsvej – kvarterer af vidt forskellig karakter. Helhedsindtrykket er dog det samme: Odense var i begyndelsen af århundredet et værre sladrejul – med kun 45.000 indbyggere, konkluderer Kylle Topp.

Fortælleren når vidt omkring i sin fødeby. »Odense i hverdag og fest« kunne bogen have heddet, for det er det, hun skildrer. Dertil kommer, at bogen er rigt illustreret, bl.a. med en række farvebilleder, taget af forfatterens far, der var ivrig amatørfotograf. Billederne er optaget med en teknik, der kom på markedet i Paris i 1907, og det er første gang, den slags billeder er gengivet i en dansk publikation, et stykke fotohistorie, der gør bogen yderligere spændende.

HHJ

Richard G. Nielsen: Odense og dér omkring – set på gamle postkort. Lokalhistorisk Forlag – Fyn, Odense 1981, 156 si. Pris: 178 kr.

Lokalhistorisk Forlag har tidligere udgivet »Odense i fotografiets barndom« og »Odense på gamle postkort«. Der har været god interesse for disse publikationer, og forlaget har nu udsendt 2. bind i serien om Odense på gamle postkort.

De udvalgte postkort skildrer Odense i hverdag og fest, men det væsentlige er nok, at de fastholder et milieu, som gennem tiderne er undergået mange ændringer. De ledsages af en kort beskrivende tekst, og derved kommer en publikation som denne til at indeholde en god portion lokalhistorie. Størsteparten stammer fra århundredets første årtier, og ældre odenseanere vil nikke genkendende til mangt og meget.

Det gælder bl.a. de mål, som odenseanerne havde for deres søndagsudflugter. Mens postkortene i bind 1 er centreret om de gamle gader i byens midte, gælder det nu byens nærmeste omegn: de nye kvarterer syd for åen, Sdr. Boulevard, Fruens Bøge, Hunderup skov, Skibhus-kvarteret, havnen og kanalen, Næsbyhoved, Karolinekilden, Stige samt flere af de landsbyer, der nu er indlemmet i storkommunen. Ikke så få forlystelsesetablissementer og traktørsteder lå der i byens nærmeste omegn, og størsteparten af dem må vi nu nøjes med at se på billeder. – Siden bind 1 udsendtes, er der dukket mange flere postkort op, og der suppleres med en række fra den del af Odense, der er gengivet i bind 1.

Postkortene blev brugt, når man ville meddele sig kort til omverdenen, men de fortæller desuden lokalhistorie, og det er der mange, der kan glæde sig over den dag i dag.

HHJ

Vibeke Brandt: Sangen om Odense å, udgivet af Odense kommune, magistratens 4. afd. 1981, 35 si.

Den findes vel næppe nogen dansker, der ikke kender sangen »Sejle op ad åen«. Derimod er det nok de færreste, der ved, at sangen har tilknytning til Odense å, og at den første gang blev fremført offentligt ved en forestilling på det nyopførte Odense Sommerteater i 1895. Lederen af Odense Centralbiblioteks Lokalhistoriske Afdeling, Vibeke Brandt har i et lille hæfte samlet stof om lanceringen af visen, der afsluttende bringes i sin helhed – endda i tre forskellige versioner. Hæftets udgivelse er bekostet af Odense kommune, og da det er uddelt gratis til interesserede, kan det ikke undre, at oplaget er sluppet op. De, der ikke er så heldige at have erhvervet et hæfte, må henvises til biblioteket.

HHJ

Registrering af bebyggelse og beplantning i Odense kommune, udgivet af magistratens 2. afd., Byplanlægningsafdelingen 1980 ff. Pris pr. hæfte ca. 30–40 kr.

Det er en omfattende registrering, Odense kommunes Byplanlægningsafdeling er i færd med at foretage af bebyggelse og beplantning i områder uden for bykernen. Ca. 40 landsbyer i oplandet er inddraget i registreringen, der omfatter fotografering og beskrivelse af de enkelte bygninger m.v. Registreringen er iværksat i 1980, og indtil nu foreligger der 10 hæfter, af størrelse varierende efter bebyggelsernes omfang. De enkelte ejendomme beskrives med hensyn til anvendelse, opførelsesår, byggemåde samt nuværende ejerforhold. Hver beskrivelse suppleres med en vurdering af ejendommens vedligeholdelsesmæssige stand og dens betydning for miljøet i den pågældende bebyggelse. Både det positive og det negative tages med, og i mangt et tilfælde kan der hentes et godt råd, hvis man står for at skulle foretage ombygning eller udvidelse. Indtil nu er der foretaget registrering af ejendomme i Lumby, Stige, Skibhusene, Åsum, Rågelund, Højby, Davinde, Neder Holluf, Over Holluf og Sanderum, og de næste i rækken er Allerup, Allesø og Brændekilde.

Hæfterne tilsendes alle husstande i de enkelte områder. Interesserede vil kunne erhverve dem ved henvendelse til Byplanlægningsafdelingen på Odense slot.

Registranterne fastholder bybilledet, som det er i dag. Der skal ikke gå ret mange årtier, før mangt og meget er forsvundet eller ændret, og derfor har de også betydning på længere sigt. Sålædes bør lokalarkiver sørge for at komme i besiddelse af nogle eksemplarer til glæde for kommende generationer.

HHJ

Erland Porsmose: Den regulerede landsby. Odense Universitetsforlag 1982, 550 si. Pris: 146 kr.

Der er tale om en licentiat-afhandling, udsprunget af et forskningsprojekt ved Odense Universitet omkring vore landsbyers opståen og udvikling. Afhandlingen er færdiggjort i 1979, og den foreligger nu i let forkortet og revideret form.

Udgangspunktet er matriklen af 1688, og herfra bevæger forfatteren sig – på grundlag af et omfattende kildemateriale – tilbage til det tidspunkt, hvor vore landsbyer er opstået. Porsmose har i projektet samarbejdet med cand.mag. Torben Grøngaard Jeppesen, og det er lykkedes dem at kaste nyt lys over de enkelte faser i vore landsbyers tilblivelse. Materialet udnyttes til et væld af analyser af fynske landsbyer, indtegnet på 140 kort og tabeller. Den fynske bebyggelseshistorie og det fynske landbrugs ældre historie har næppe før været genstand for en så indgående undersøgelse som den foreliggende. De fynske landsbyer er kortlagt på kryds og tværs, og der ville have været stof at hente for enhver lokalhistoriker og bruger af vore lokalarkiver, hvis blot forfatteren havde haft dem i tankerne, da han omarbejdede sin afhandling. Som den foreligger nu, er den kun tilgængelig for professionelle, og det er synd. Læs eksempelvis passagen nederst si. 16 til øverst si. 17. Havde han valgt en lidt mere populær fremstilling, havde værket fået langt større udbredelse. Og det fortjener det, for de omfattende og grundige undersøgelser er på mange måder epokegørende.

HHJ

Richard G. Nielsen: Kik i Kjørteminde, udgivet af Historisk Topografisk Information, Odense 1981, 60 si. Pris: 98 kr.

Det, som forfatteren vil have vi skal kikke på i Kerteminde, er nogle smukke gamle gadedøre. Mere end 50 af slagsen er fotograferet af Jørgen Kanding, og der har været mulighed for at gengive godt en halv snes i farver.

Hoveddøren har naturligt været det første, man har stiftet bekendtskab med i et hus, og den er af mange blevet opfattet som husets adelsmærke. Der har ikke været sparet, når det gjaldt hoveddøren, og blev der ofret lidt ekstra, var der mulighed for at overgå naboen! Størsteparten af de interessante gadedøre findes i Langegade, Fiskergade og Vestergade, og med bogen i hånden kan der foretages en hel byvandring i Kerteminde med speciale i døre.

Den nydelige publikation er tilegnet arkivar Hans Hviid »for hans livslange indsats for indsamling og bevaring af minder om Kertemindes historie«.

HHJ

Henning Henningsen: Nyborg, da voldene stod, udgivet af Bryggeriet Carlsminde 1981, 253 si.

Henning Henningsen – i en lang årrække museumsinspektør og museumsdirektør for Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg – er født i Nyborg, og han har med nærværende værk ydet et væsentligt bidrag til sin fødebys historie. Indsamlingen af materiale begyndte allerede i 1940'erne, og dele af det har været offentliggjort som kronikker og artikler i Nyborg-aviser. Siden har manuskriptet fået lov til at ligge, og først nu en menneskealder senere er der åbnet mulighed for at udgive det i bogform, idet bryggeriet Carlsminde i anledning af sit 125-års jubilæum har påtaget sig opgaven.

Som titlen antyder, er det Nyborg som fæstningsby, der har forfatterens store interesse. Voldanlæg, militær, havn og samfærdsel udgør væsentlige afsnit, men forfatteren når hele vejen rundt og giver et alsidigt billede af byen i 1800-tallet.

At Nyborg mistede meget, da byrådet i slutningen af 1800-tallet gennemtvang en sløjfning af voldene, lægger forfatteren ikke skjul på: I løbet af få år opnåede man at gøre byen fra en af de kønneste i landet til en ret ligegyldig, på mange steder endog en grim by, hedder det således si. 51. Det har dog på ingen måde hindret Henning Henningsen i at fordybe sig i byens historie, og resultatet er en solid og let læst skildring af en mindre købstads historie gennem et århundrede. Historiekrivning behøver ikke at være tør og kedelig, især ikke når det drejer sig om det lokale, skriver forfatteren i bogens forord. Det er historikerens opgave at gøre fortiden levende for læseren, og det lykkes til fulde for Henning Henningsen. – At bogens sidste kapitel er helliget bryggeriets historie er kun naturligt.

40 artikler har Henning Henningsen gennem årene skrevet om sin fødebys historie, og nu er det blevet til en hel bog, som kun kan anbefales.

HHJ

Lars Viiinholt-Nielsen: Nyborg-Ringe-Fåborg banen, Odense Universitetsforlag 1981, 231 si. Pris: 146 kr.

Endnu en fynsk jernbane har fået sin historie på tryk, nemlig Nyborg-Ringe-Fåborg banen. Første etape (Nyborg-Ringe) åbnedes 31. marts 1882, og 15 år senere fulgte den anden halvdel af strækningen. Som sædvanlig var der fødselsvanskkeligheder, men da dagen kom og ruten kunne åbnes, skete det under festlige former. På banegårde og stationer var der rejst æresporte, og der blev holdt taler og sunget sange. I Espe var man dog mere tilbageholdende; det var endnu ikke afgjort, om byen fik sin egen station, og så var der ingen grund til at feste! Det blev der dog hurtigt rådet bod på.

Det er gået denne bane, som det er gået så mange andre. 80 år kom den til at fungere, og sidste driftsdag var den 26. maj 1962. Den mellemliggende periode er belyst på alle leder og kanter: Det gælder anlæg og linieføring, personale, takster og reglementer, driftsmateriel m.m. Der er et væld af konkrete oplysninger, og jernbancentusiaster kan føje endnu et værk til den efterhånden lange række af beskrivelser af eksisterende og nedlagte jernbaner, der har set dagens lys de senere år. Et supplerende afsnit beretter om færgefarten Fåborg-Mommark, idet den beskrevne bane bl.a. spillede en rolle som transitstrækning mellem Sjælland og det sydlige Jylland.

HHJ

Lyboen, 3. årg. 1981, udgivet af Lokalhistorisk Forening for Lyø, 28 si. Pris: 15 kr.
Thorvald Kjær: Lykkens Gang, 32 si. Pris: 30 kr.
 (Begge skrifter fås ved henvendelse til sognepræst Niels Kjær, Lyø).

Interessen for vore små øsamfund og deres historie er stor, hvilket bl.a. giver sig udslag i, at Lokalhistorisk Forening for Lyø har et medlemstal på 185, hvilket er mere end øens samlede indbyggertal. Foreningen udsender et pænt lille årsskrift, og det sidste i rækken indeholder 6 mindre bidrag til øens historie. 4 af dem vedrører sejlforhold, og dertil kommer en skildring af den gamle smedie og en kommentar til et billede fra 1890'erne af et af øens gamle huse. Skriftet afsluttes med bidrag til en »amatør-ordbog«, som foreningen søger at udarbejde.

Foreningens formand, sognepræst Niels Kjær, har udgivet sin fars, Thorvald Kjærs erindringer. Faderen tog i 1923 missionseksamen og udvandrede til Amerika, hvor han virkede som præst, indtil han i 1933 vendte tilbage til Danmark. Han blev født i Trunderup friskole i 1895; 1900 flyttede familien til Ryslinge, og de første erindringer er knyttet til Ryslinge Friskole og Ryslinge Valgmenighed.

HHJ

Fynske Minder 1981, udgivet af Odense Bys Museer 1982, 127 si. Pris i abonnement: 40 kr.

Når man dette år får Fynske Minder i hånden, fristes man til at tro, at der er sket store ændringer. Det gælder forsiden, der fremtræder anderledes end ved de hidtidige bind, men ikke indholdet, der redaktionelt følger den traditionelle linie: Fortrinnsvis er det museumsfolk, der beretter nyt fra arbejdsmarken, men også andre kommer til orde.

Årbogen har 9 indlæg, og som sædvanlig er det arkæologiske emner, der behandles i første halvdel: Der lægges ud med artikler om Fænø-flint ved Joel Berglund og om broncehalsringe fra jernalderens begyndelse ved Henrik Thrane, og dernæst rettes opmærksomheden mod et sølvspænde fra vikingetiden, fundet på Nonnebakken i sidste århundrede. Spændet er prydet med quadrilober (fireløkker), og de er valgt som Fyns Stiftsmuseums fremtidige bomærke. Quadriloberne behandles i en artikel af Henrik Thrane, og Bjarne Lønborg beskæftiger sig i det følgende bidrag med teknikken bag spændet.

Siden 1975 er der af Odense Universitet og Fyns Stiftsmuseum gennemført en landsbyundersøgelse – i de senere år med Åstrup som udgangspunkt. I tilknytning hertil behandler Torben Grøngaard Jeppesen udskiftningen i Åstrup, som han betegner som særdeles effektiv: Af de oprindelige 27 gårde fik kun 5 lov til at blive liggende i selve byen; de øvrige 22 udflyttedes, og fæsterne måtte pænt trække lod om de enkelte jordlodder. Yderligere beretter Torben Grøngaard Jeppesen i en artikel om to sulehusse fra Åstrup, hvoraf det ene er planlagt opført i jernalder-landsbyen i Næsby.

Thomas Riis behandler i sit indlæg sydfynske renæssance-herregårde, og der slutes af med Ove Jørgensens artikel om vildtbanesten i Odense og Ole Mortensøns artikel om marinemotorfabrikker i Danmark med hovedvægten på de fynske, hvoraf den første startede i Rudkøbing i 1906.

HHJ

Odense – træd varsomt, udgivet af Byforeningen for Odense 1981, 69 si. Pris: 35,75 (indbetalt via Postbox 71, 5100 Odense).

Hæftet, der typografisk er en særdeles lækker tryksag, er udsendt af Byforeningen som en utraditionel hilsen til et nyvalgt byråd, og ærindet er »trafiksanering, byfornyelse, træplantning, bygningsfredning og miljøpleje«. Det indeholder en halv snes velskrevne artikler, og det er de sidste årtiers ømme punkter, der tages frem: Lotzes Have, Fisketorvet, Thomas B. Thrigesgade, Overgade, Vesterbro-kvarteret, Albani Torv, Sct. Jørgensgade, Odense fjord m.v.

Det er ikke blide ord, artiklernes forfattere har sat på papiret. Faktisk er der ikke ret meget af det, byplanlæggerne har stået bag de senere år, der er noget værd, og de er af den opfattelse, at »man ikke skal affinde sig med tingenes tilstand, men tværtimod tage fat på at få repareret skaderne og få skabt nye tiltalende forhold«. Man har på fornemmelsen, at de inderst inde ønsker de nye sten revet ned og smidt langt væk og de gamle fundet frem og sat på plads.

Vandalismen, som byen har været udsat for, begyndte, da hotel Postgården i Overgade blev revet ned omkring 1940 og der derved blev givet grønt lys for det senere gadegennembrud, der delte byen i to dele. Den er der i dag ikke mange, der har meget til overs for, og der er enighed om, at meget værdifuldt er gået tabt. Forfatterne sætter tingene på spidsen, og det gør de vel i håbet om at blive hørt. Det er nok begrænset, hvor mange der giver dem ret i, at Odense er »byen med landets mest hårde og skånselsløse trafik« – byen, der studeres af »byplanlæggere fra nær og fjern, der kommer for at se og lære, hvordan det ikke skal gøres« – »et enestående eksempel på, hvordan man på kort åremål kan bringe en vel fungerende gammel bykerne ud af balance«. Man vil have gågader, gå-cykelegader, bus-, taxi-, cykelgader, legegader og stille veje, og skal biler tolereres, skal de ledes ad noget så væmmeligt som trafikgader, – og så bliver der først kaos, men det prøver forfatteren til cykel-artiklen at bortforklare!

Ser man bort fra disse overdrivelser, indeholder hæftet mange tiltalende forslag til at gøre den efter deres mening totalt vanrøgtede by rar at bo i. Man får så håbe, at politikerne for fremtiden vil træde lidt mere varsomt og tænke på, hvad der går tabt, når det nye kommer til.

HHJ

Gamle huse i Assens, udgivet 1981 af Dansk Komité for Byhistorie, 100 si. Pris: 50 kr.

Registranten, der er udarbejdet af Otto Jonason, Svendborg, er indgået som bind 5 i serien »Skrifter for Svendborg og Omegns Museum«. Der er tale om et »jævsføringsregister« over ejendomme i Assens købstad fra 1682, hvor man fik den første grundtaksst for byens ejendomme, til 1863, hvor man fik de nugældende matrikelnumre. Ejendomme i 24 af byens nuværende gader er registreret, og af primær interesse er de enkelte ejendommers ejerforhold gennem tiderne.

Otto Jonason, der tidligere har været ansat ved skolevæsenet i Svendborg, har de senere år været knyttet til Svendborg og Omegns Museum. Han har et godt lokalkendskab til de sydfynske byer. Han har tidligere publiceret bidrag til Svendborg bys historie, og nu er turen kommet til Assens, hvis indbyggere nu har en ikke uvæsentlig del af deres gamle huses historie på tryk.

HHJ

Årbog for Svendborg og Omegns Museum 1981, udgivet af Museumsforeningen i Svendborg 1982, 103 si.

Årbogen bringer andet og mere spændende end årsberetningen, der udgør hæftets sidste tredjedel. Henrik Jansen, der redigerer årbogen, kan i forordet glæde sig over at have modtaget artikler fra forfattere, som ikke direkte er knyttet til museet, men arbejder med sydfynsk lokalhistorie, og derved kommer læserne vidt omkring i det sydfynske distrikt.

Birgit Bremer konstaterer, at det er rart for et lokalhistorisk arkiv at have venner blandt håndværkere. For nogen tid siden fandt en tømrer fra Gislev under sit arbejde på et hus et gammelt hæfte, der var dumpet ned mellem to mure. Det viste sig at indeholde optegnelser af sognepræst Gebhard Holm »Penge-, Huus- og Avlingsvæsenet vedkommende« i perioden 1819–24, og årbogen bringer eksempler herpå.

Fynske Årbøger bragte 1981 en artikel af Jens Lampe om urmageriet i Nyborg; her er turen kommet til Svendborg og omegn, hvor han i perioden 1700–1900 har registreret op mod 100 urmagere. Ikke alle har dog udelukkende helliget sig urmageriet. Den i anden forbindelse kendte Johan Nielsen fra Skårupøre er således anført som spillemand, skipper, husmand, mekaniker, tømrer, murer, tækkemand, træskomand, skorstensfejer, gørtler, lægprædikant – og urmager!

A. Lolk bringer uddrag af Tåsinge Birks første tingbog fra 1658–1662, og Kirsten Helle Pedersen giver – som hun selv udtrykker det – en smagsprøve fra Statens Humanistiske Forskningsråds Stationsbyprojekt – idet hun skildrer stationsbyer ved den sydlige del af Svendborg-banen med hovedvægten på Ringes og Kværndrups helt forskellige udvikling. Årbogens arkæologiske bidrag leveres af Jytte Lavrsen og Klavs Randsborg, der dels skildrer en broncefibul fra det 6. årh. f. Kr. f. og dels prøver at sætte kammerherre Sehesteds Gudme-fund ind i en større sammenhæng.

HHJ

Fyens Stiftsbog 1981, 138 si.

Lokalhistorisk interesserede bør være opmærksom på Stiftsbogen, der hvert år ved juletid udsendes til præster, medlemmer af menighedsråd m.fl. Størsteparten af årbogen udgøres af en række artikler med relation til fynsk kirkeliv, og som regel har flere historiske perspektiver. Det er også tilfældet i den sidste årgang, hvor de to første bidrag, skrevet af universitetslektor Tore Nyberg og kandidatstipendiat Jens Velle, omhandler Kong Knud, hans skrinlæggelse og helgenkult samt de undersøgelser af helgenskrinene i St. Knuds kirke, der har været foretaget i 1582, 1696, 1833, 1874 og 1981. Sognepræst Claus Oldenburg beretter om restaurering af Nr. Søby kirke, og Stiftsbogen afsluttes med en billedserie ved Birte Palle Jørgensen. Emnet er døbefonte af den midtfynske type, og de findes i Åstrup, Ulbølle, Kirkeby, Herringe, Sandholt-Lyndelse, Hillerslev, Sønder Broby, Vejle, Nørre Lyndelse, Stenløse, Rørup, Næsbyhovedbroby, Sønderø og Otterup. Teksten, der ledsager de glimrende optagelser, er skrevet af provst Vincent Lind.

HHJ

Lotte Dombrowsky: Fynsk herregårdsliv: Grevskalet Gyldensteen og dets styrelse 1750–1770. Historiske Studier fra Fyn nr. 11, 1982. Pris: 85 kr.

Bag titlen gemmer sig en lettilgængelig fremstilling af de utallige problemer, som skulle håndteres, når det angik driften af et storgods af Gyldensteens format. 1749–1772 stod den sjette greve af Reuss i sin egenskab af onkel til den kommende lensbesidder som øverste ansvarlige for grevskabets trivsel. Han boede ikke selv på godset, men styrede ved skriftlige instrukser alle forhold med stor indsigt. Reuss' ordrer og anvisninger skulle til daglig udføres af grevskabets 2 forvaltere samt af en stab af andre godsfunktionærer fra ladefogederne og ned til de menige hovbønder. Beretningen giver indblik i godsfunktionærstabens hierarkiske opbygning, ligesom den viser, hvorledes godsledelsen bar sig ad med at ophjælpe bønderne i meget trange tider. Der bliver endvidere kastet nogle strejflys over den menige bondes retsstilling overfor herremanden, og endelig vises det, hvorledes man på den tid greb spørgsmål om gårdbyggeri an, hvordan man plejede skovarealerne, hvordan man forsøgte at lære bønderne at dyrke nye afgrøder, hegne deres agre ind etc. – Bestyrelsen af grevskabet i denne periode på omkring en snes år synes i øvrigt at have været præget af en forståelse og en mildhed i forholdet til de undergivne bønder, som adskillige opkomlinge, der nyligt var blevet godssejere, i reglen ikke kunne hamle op med.

AR

Ræthinge-Posten 5. Årg., 1982, 40 si. Pris: 25 kr.

Ræthinge-Posten er navnet på årsskriftet for Ringe Museumsforening og Ringe lokalhistoriske Forening, og den er udkommet for 5. gang. Den nydelige publikation rummer udover beretninger fra museum, lokalhistorisk forening og arkæologigruppe 6 artikler med lokalhistorisk stof:

Jørgen Engholm beretter om det Thottske epitafium fra 1617 i Ringe kirke – og den medfart, det fik, da det for 25 år siden havnede i museets bryggers. To artikler er centreret om jernbanehistorie: Lars Viinholt-Nielsen, der har skrevet bøger om de sydfynske jernbaner, fortæller Ringe jernbanestations historie, og Chr. R. Jansen fortæller om »Stationsbyprojektet« under Statens humanistiske Forskningsråd, hvor Ringe og Kværndrup er inddraget. To artikler fortæller skolehistorie: K. Dahlgaard beretter om den gamle skole i Søllinge, der startede i kirkens tårnrum så tidligt som 1693 og fortsatte 1793–1962 i en særskilt bygning ved siden af kirken, mens Louise Andersen fortæller om Hillerslev skole og de kår, en lærerinde underviste under i de første årtier i dette århundrede. Af Jørgen Østergaards bidrag fremgår det, at der har været et omfattende bomuldsspind i Havndrup og Søllinge for 200 år siden. Der var en snes spindersker i Havndrup i 1737, 28 i Søllinge i 1787. Omkring 1800 var der kun få tilbage, og bomuldseventyret var åbenbart forbi. – Alle lødige indlæg, de fleste af større omfang end de, mindre årsskrifter normalt byder på.

HHJ

Navneregister

- Allerup 125
 Allesø 10, 13, 125
 Amundsen, Mads, abbed 58
 Andebølle 10, 26
 Andersen, H. C., digter 9, 15
 Arreskov 43ff.
 Assens 129
 Aunslev 12, 16, 92
 Avernakø 20
- Balslev, Christopher, læge 98, 100
 Bang, byskriver, Rudkøbing 78
 Banner, Erik, stiftamtmand 115
 Barløse 12
 Becker, apoteker, Rudkøbing 66 – Johan
     Gotfred, apoteker, Odense 111
 Biskorup 35f., 38
 Bjerreby 24
 Blanckenborg, Knud Jacobsen,
     borgmester 95ff., sønnen Peder 97
 Bolbro 30
 Bovense 12, 16
 Brahetrolleborg 39–64
 Brenderup 20, 102
 Brockenhuus, Laurids 57
 Brudager 10, 11
 Brænde(gård) 41ff.
 Brænde-Lydinge 48, 52
 Brændekilde 125
 Byllerup 16
 Børting, Peder, skriver 54
- Christensen, Anders, skrædder,
     Rudkøbing 69, 77 – Elisabeth, Ærø 81
     – S.S., Ærø 81
- Christiane, grevinde af Slesvig og Holsten
     96ff.
 Christine, dronning 61
 Clausen, Claus, bådsmand, Rudkøbing
     67ff, 73
 Clemmensen, Mads, tjener 101
- Dalum 12, 16, 20, 24, 25, 30, 90
 Davinde 20, 125
 Diernæs 44, 61
 Drage, Magdalene 34
 Drejø 21
 Dreslette 12, 16, 20
 Drigstrup 88, 90, 94
- Egeskov 50
 Ejby (v. Odense) 31, 32
 Elmelund 31
 Espe 16, 44, 127
- Fagsted 49, 52
 Fangel 10, 11
 Flemløse 12
 Fleninge 44, 49, 52
 Flødstrup 90
 Fraugde 90
 Frederiksen, Svend, Åsum 121–22
- Gabel, Christoffer, Brahetrolleborg 49
 Gamtofte 12, 20
 Gelsted 63
 Gislev 130
 Goldmann, Anna C., Ærø 82, 85
 Grønderup 44, 49, 52
 Gundestrup 44, 63

- Stokkeby 84
 Strandby 20
 Svanninge 44
 Svendborg 130
 Søby 12
 Sødinge 12
 Søllested 42
 Søllinge 131
 Sønder Broby 130
 Sønder Nærå 10, 11
 Sønderby 12, 20
 Søndersø 20, 130

 Tommerup 12
 Trolle, Birgitte 40, 48
 Trunderup 128
 Trøstrup 33
 Tue, abbed, Brahetrolleborg 43ff.
 Turup 12, 45
 Tybrind 96, 97
 Tårup 10, 11

 Uggerslev 20
 Ulbølle 12, 20, 24, 130
 Unckersen, Markvard, Vester Åby 52
 Urne, Christian 102

 Valdemar Christian, greve 100
 Wedell-Wedellsborg, Wilhelm Frederik,
 greve 98ff.
 Wedellsborg 96, 97
 Vejlby 45, 102
 Vejle 100, 130

 Vejle Christen Jensen, rektor 95
 Vejlegård 96ff.
 Westergaard, Jens Eriksen, amtsskriver
 98, 100
 Vester-Skerninge 12, 20, 24
 Vester Åby 44, 52
 Westesen, Christen, tolder 97, 99 – g.m.
 Anna Olufsdatter Borch 97 – sønnen
 Valdemar Christian 97
 Viby 10, 11
 Willumsen, Hans, generalproviantmester,
 Odense 95, 101
 Vindinge 44
 Vissenbjerg 12, 16, 90
 Volderslev 10, 11
 Voldstrup 12
 Voldtofte 10, 11

 Zwolen, Herman Hermansen, ridefoged,
 Bramstrup 112f.

 Ærø 80–86

 Øbro, Anders, gdr., Rågelund 92 –
 Anders 92 – Niels 92
 Ørsted 20
 Østrup 10, 11, 17, 18

 Åhøjrup 102
 Årslev 92
 Åstrup 20, 44f., 128, 130
 Åsum 10, 11, 24, 25, 88ff., 121f., 125

Foreningsmeddelelser 1981–82

Siden redaktionen af Fynske Årbøger 1981 blev sluttet, har Historisk Samfund for Fyn afholdt følgende arrangementer:

Søndag den 10. maj 1981 deltog omkring 130 af samfundets medlemmer i en heldagstur til Tønder-egnen. Efter en tidlig start fra de fynske områder drak selskabet formiddagskaffe på Gram slotskro, hvorefter turen gik videre til Tønder, hvor man aflagde besøg på museet, den sidste rest af det gamle slot, Tønderhus. Her holdt museumsinspektør Sigurd Schoubye foredrag om egnen og museet. Efter en besigtigelse af museet blev der tid til en byvandring gennem det gamle Tønder, hvorefter man kørte ud til Emmerlev Klev, nord for Højer. Her blev der spist frokost på den lokale kro, hvorfra der var en udmærket udsigt ud over Vadehavet og det nye fremskudte dige. Efter frokost var der så besøg på Højer Mølle, der indeholder et interessant stormflodsmuseum, og derefter kørte man ud og så arbejdet på det nye dige.

Hen på eftermiddagen kørte selskabet nordpå gennem Ballummarsken forbi værfterne ved Misthusum, der er det sidste minde om den landsby af samme navn, der forsvandt ved den store stormflod i 1634. Om aftenen blev middagen indtaget på Hotel Dagmar i Ribe.

Søndag den 13. september 1981 deltog omkring 150 medlemmer i en heldagstur til den engelske vikingetidsudstilling på Moesgård ved Århus. Det var en stor oplevelse at se den særdeles veltilrettede udstilling, som alle havde hørt så meget om i forvejen. Fra Moesgård gik turen derefter via Skanderborg, hvor der blev spist frokost, til Himmelbjerget. Der blev et ophold på en times tid, hvor der var mulighed for at bestige bjerget og se på omegnen. Hjemturen gik ad kønne biveje forbi Tamdrup kirke til Munkbjerg Hotel ved Vejle Fjord, hvor man spiste til middag.

Lørdag den 26. september var der byvandring til gamle klostre i Odense under ledelse af museumspædagog Jens Uldall. Deltagerne havde en interessant eftermiddag, medens de besøgte Odense Slot, Gråbrødre Kloster og Sct. Knuds Kloster.

Lørdag den 27. marts 1982 afholdtes der generalforsamling i Sct. Knuds Kirkes mødesal i Odense. Der var mødt omkring 50 medlemmer.

Lærer Jørgen Engholm Pedersen, Ringe, blev valgt til dirigent.

Formanden indledte sin beretning med at mindes to mangeårige medlemmer af Historisk Samfund, der i det forløbne år var afgået ved døden, nemlig foreningens mangeårige revisor, fuldmægtig Benno Due, og friskolelærer Garnæs Pedersen, der havde været medlem af bestyrelsen gennem en årrække.

I sin beretning kunne Lauritsen konstatere, at foreningens medlemstal lå ret konstant. Årbogen var sidste år udkommet med et større antal sider, end den plejede at have, og som sædvanlig var det udgifterne ved dens trykning, der belastede foreningens økonomi hårdest. Udover årbogen fremhævede formanden skriftserien »Historiske Studier fra Fyn« ved

landsarkivar Anne Riising. Historisk Samfund anføres her som udgiver, selv om det er Landsarkivet, der udfører arbejdet.

Efter at have omtalt det forløbne års aktiviteter nævnedes formanden de kommende arrangementer, hvor en tur til Jægerspris den 9. maj stod først for.

En glædelig udvikling i det historiske arbejde var det voksende antal lokalhistoriske arkiver, samt at flere og flere museer fik fast ansatte ledere. Fynske Årbøger ville her være et naturligt samlingssted, hvis man fra disse institutioner ønskede at få publiceret artikler og afhandlinger. Lauritsen nævnedes her, at amtets undervisnings- og kulturudvalg havde bevilget et større tilskud, der ville gøre dette muligt.

Formanden sluttede med en tak til alle, der havde hjulpet foreningen i dens arbejde i det forløbne år.

Derefter forelagde kassereren, bankdirektør Nærø, regnskabet, der takket være det gode tilskud fra amtet udviste et overskud på 11.100 kr. Både formandens og kassererens beretning blev godkendt enstemmigt.

Bankdirektør Nærø havde meddelt, at han ønskede at fratræde som kasserer, og formanden udtalte en varm tak til ham og til bankfuldmægtig Tang Koch for det store arbejde, de havde udført gennem mange år.

Fru Johanne Larsen og afdelingsleder Søren Mørch havde meddelt, at de ønskede at udtræde af bestyrelsen. I deres sted valgtes gårdejer Svend Kristiansen, Bolmerod, og museumsinspektør Erland Porsmose, Kerteminde.

På valg var endvidere Åge Blomberg, Alf Faxø, Jens Møllerup, Anne Riising, Christian Dan Nielsen, Henrik Jansen og Hugo Madsen. De blev alle genvalgt.

Fuldmægtig Åge Sørensen og Oluf Thomsen havde meddelt, at de ikke længere ønskede at virke som henholdsvis revisor og revisorsuppleant. Formanden takkede dem for deres arbejde. Som revisorer nyvalgtes fuldmægtig Erhardt Clausen, og viceinspektør Otto Nielsen. Til revisorsuppleant valgtes Karen Åbom.

Derefter holdt professor ved Danmarks Lærerhøjskole, Vagn Skovgaard Petersen et interessant og fængslende foredrag om den danske lærers sociale stilling i første halvdel af dette århundrede.

Rudkøbing i maj 1982.

Jens Møllerup

REPRÆSENTANTSKABETS MEDLEMMER

Mus. insp. dr. phil. E. Albrechtsen, Odense	Konsulent Åge Lauritsen, Ulbølle
Redaktør Edv. Andersen, Fåborg	Lektor Hugo Madsen, Kerteminde
Lektor Åge Blomberg, Langesø	Overlærer Jens Møllerup, Rudkøbing
Fuldmægtig Erhardt Clausen, Assens	Overbibliotekar K. Møller, Middelfart
Urmager Alf Faxø, Nyborg	Gdr. Christian Dan Nielsen, Åstrup
Fru Marie Frederiksen, Åsum	Bankdirektør Erik Nærø, Odense
Gdr. Svend Frederiksen, Åsum	Museumsinspektør N. Oxenvad, Odense
Sognepræst D. Gauthier, Landet	Amanuensis F. Stendal Pedersen, Fraugde
Lektor H. H. Jacobsen, Næsby	Lærer Jørgen Engholm Pedersen, Ringe
Mus. insp. Henrik Jansen, Ryslinge	Museumsinsp. Erl. Porsmose, Kerteminde
Overpostbud Anders Jæger, Bogense	Landsarkivar, dr. A. Riising, Odense
Gdr. Svend Kristiansen, Bolmerod	Overlærer J. Weber, Marstal

FORRETNINGSUDVALGET

Konsulent Åge Lauritsen, Ulbølle, formand (ads.: Gl. Station, 5762 Vester Skerninge)

Lærer Jørgen Engholm Pedersen, Ringe, næstformand

Lektor Hugo Madsen, kasserer (Vestergade 14, 5300 Kerteminde)

Overlærer J. Møllerup, Rudkøbing, sekretær (ads.: Kibshavevej 10, 5900 Rudkøbing)

Lektor H. H. Jacobsen, Næsby, redaktør (ads.: Hyrdinden 5, 5270 Odense N.)

Fuldmægtig Erhardt Clausen, Assens

Urmager Alf Faxøe, Nyborg

Gdr. Svend Kristiansen, Bolmerød

Museumsdirektør N. Oxenvad, Odense

Amanuensis Finn Stendal Pedersen, Fraugde

Landsarkivar, dr. A. Riising, Odense

Skriftudvalget består af Erhardt Clausen, Finn Stendal Pedersen, A. Riising og

H. H. Jacobsen (redaktør)

Manuskripter sendes til redaktionens adresse: Hyrdinden 5, 5270 Odense N.

HISTORISK SAMFUND for Fyns Stift KASSEREGNSKAB for året 1981

UDGIFTER:		INDTÆGTER:		
Bogtrykkeri, kliche og duplikering	kr.56.767,80	Kontingenter		kr.40.169,90
Udsendelse, porto, telefon m.v.	8.534,86	Tilskud: Fyns Amtskommune	5.000 + 21.000	26.000,-
Foredrags- og forfatterhonorar	4.050,-	Odense Kommune		5.000,-
Generalforsamling og møder	233,25	Statstilskud		4.400,-
Forsikringer	499,-	Middelfart Kommune	150,-	
Gaver	1.002,80	Diverse	280,-	430,-
Lokal-historisk Fællesforening, kon- tingent for 1981	1.563,60	Restandel af overskud i billedbogen DANMARK		1.193,-
Overskud i 1981	11.146,05	Salg af bøger		3.356,20
	<u>kr.83.797,36</u>	Indvundne renter		2.089,06
		Sommerudflugter – overskud		1.159,20
				<u>kr.83.797,36</u>

BEHOLDNINGER:	1980	1981
Kassebeholdning	0,-	0,-
Bankbog	25.918,91	34.174,06
Post-Giro	0,-	2.890,90
	<u>25.918,91</u>	<u>37.064,96</u>
	<u><u>25.918,91</u></u>	<u><u>37.064,96</u></u>

Odense, den 21-1-82

Erik Næse

Ovenstående regnskab er fundet i overensstemmelse med bøgerne, som vi har revideret. Beholdningerne er forevist os.

Kerteminde, den 13. januar 1982.

Aage Sørensen   Oluf Thomsen   Tang Koch

Forfattere til årbogens artikler

Åge Fasmer Blomberg

Lektor, dr. phil. Langesøvej 140, 5462 Morud.

Se Fynske Årbøger 1975, si. 159.

Svend Frederiksen (død 1982)

Flv. gårdejer, »Hvenekilde«, Hvenekildevej 26, 5240 Odense NØ.

Se Fynske Årbøger 1975, si. 159.

Ove Jørgensen

Civilingeniør. Aarestrupsvej 3, 5230 Odense M.

Se Fynske Årbøger 1978, si. 130.

Tove Kjærboe

Forfatterinde. Nørregade 6, 5970 Ærøskøbing.

Se Fynske Årbøger 1975, si. 160.

Ole Nederland

Lærer. F. 1930 i Tømmerup v. Kalundborg. Student 1949. Lærereksamen 1951. Lærer ved Odense skolevæsen fra 1952. Deltager i lokalhistorisk projektarbejde ved Amtscentralen for Undervisningsmidler, Odense.

Forfattervirksomhed: Mindre lokalhistoriske arbejder til »Marinehistorisk Tidsskrift«, »Kalundborg Folkeblad«, »Jul i Kalundborg«, »Familiejournalen« og Danmarks Radio.

Adresse: Lærkehaven 11, 5330 Munkebo.

Finn Stendal Pedersen

Lektor. F. 1943. Cand. mag. i historie og kristendomskundskab 1969, lektor ved Odense Universitet fra 1970.

Forfattervirksomhed: I forbindelse med et forskningsprojekt om dansk landbrug under enevælden er bl.a. udgivet: »Kilder til belysning af landbrugets økonomiske kår i 1700-tallet« (Odense 1975) og »Kilder til belysning af Christian V's matrikulering i Østifterne« (Odense 1975). Senest er udkommet Væverhuset fra Vester-Lunde 1682–1982« (Odense 1982).

Adresse: Toften 7, 5220 Odense SØ.

Erland Porsmose

Museumsinspektør i Kerteminde. Pr.ads.: Kappelvænget 16, Voldtofte, 5620 Glamsbjerg.

Se Fynske Årbøger 1978, si. 130.

Mikael Venge

Født 1941. Magister i historie fra Københavns Universitet 1969. Stipendiat og ekstern lektor ved Odense Universitet. Dr. phil. 1977. I redaktionen af Danmarks Adels Årbog og Toldhistorisk Tidsskrift.

Forfattervirksomhed: »Christian 2.s fald, 1972. »Når vinden føjer sig«, 1977. Spredte artikler i fagtidsskrifter og i Dansk Biografisk Leksikon.

Adresse: Brændegårdsvej 11, Korinth, 5600 Fåborg.

Historiske studier fra Fyn

(bestilling sendes til: Landsarkivet, Jernbanegade 36, 5000 Odense C.)

1: Lotte Jansen: Hoveriet til Egeskov	udsolgt
2: K. Bang Mikkelsen: Degne og skoleholdere samt kateketer, klokkere og organister i Fyns stift indtil 1814	80,00
3: Hans Henrik Jacobsen: Fynske vider og vedtægter	udsolgt
4: Kirsten Helle Pedersen: Kampen om Kerteminde-banen	udsolgt
5: Carsten Egø Nielsen: Kriminalitet og socialforsorg i Odense 1920–39	68,00
6: Lauritz Pedersen Næraae: Noget lidet angaaende Svendborg, samlet 1771, v. Lotte Jansen	61,00
7: Jens Vilhelm Pedersen: En ung Piges Historie og andre fortællinger, v. Vibeke Harsberg	61,00
8: Peter Windfeld Hansen: Befolkningsforhold på Lyø i det 18. og første halvdel af det 19. årh	85,00
9: Hans Henrik Jacobsen: Tyske beslaglæggelser i Odense og Assens amter 1940–45	70,00
10: L. P. Pedersen: Fynske standure og deres mestre o. 1700–o. 1850. Udgivet af Gerda Rost. 1. hæfte: Assens-Horne (Illustreret)	85,00
11: Lotte Dombernowsky: Fynsk herregårdsliv: Grevskabet Gyldensteen og dets styrelse 1750–1770	85,00

(Priserne er incl. moms og porto).

TILBUD

bestilling sendes til lektor H. H. Jacobsen, Hyrdinden 5, 5270 Odense N.)

<i>Årbog for Odense og Assens amter</i> 1927–32, 1934, 1936–38, ialt	20,00
Enkelte hæfter	3,00
Registerhæfte til årbøgerne 1913–25	2,00
<i>Årbog for Historisk Samsfund for Svendborg amt</i> 1929–30, ialt	3,00
<i>Fynske Årbøger:</i>	
Årgang 1940, 1941, 1942, 1944, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, pr. stk	10,00
Årgang 1962, 1963, 1964, 1965, 1966 pr. stk	20,00
Årgang 1967–74, pr. stk	25,00
Årgang 1975 ff	35,00
<i>Øvrige publikationer:</i>	
Jacob Madsens Visitatsbog, 2 hæfter (Sunds, Salling, Baag og Vends herreder)	6,00
Jørgen Hæstrup: Hilsen til Vera (Våbenmodtagelse på Fyn under besættelsen)	10,00
Svend Frederiksen: Aasum – træk af sognets historie, 198 s	30,00
Svend Frederiksen: Seden – træk af sognets historie	38,50
K. J. Jensen: Nyborg under besættelsen, 180 s	15,00
H. Kirchhoff: Oprøret i Svendborg, august 1943 (særtryk)	5,00
M. Vesterdal: Giersings Realskole (særtryk)	8,00
Dalum Sogns historie v. Jacob Hansen og Knud Mortensen, 4 bd. ialt	40,00
Danmarks Riges Breve, Fyn og Lolland Falster, II 1–4, ialt	8,00
C. A. Christensen: Historiske Oversigter til Danmarks Riges Breve ...	1,00